

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanjih, in sicer: vsak torek in petek, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 5. uri popoldne, in stano z „Gospodarskim listom“ in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1.50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ trikrat mesečno in stani vse leto gld. 1.20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Xunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in odpravnništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zdej. — Urednik sprejemlje stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglaš in poslanice

se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakoletno 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Spremenjen položaj?

V Gorici, 9. marca 1899.

„L'Istria“ v Poreču tudi piše o zadnji dopolnilni volitvi v deželni zbor goriski. Iz njenega članka naj povzamemo le dvoje mislij.

Članek v glasilu deželnega odbora istrskega trdi, da slovenska stranka v Gorici, katero zastopa „Soča“, je računala na nesloženost v italijanskem taborju; v tem slučaju bi postavila svojega kandidata, s katerim bi upala prodreti. — Mi ne bomo danes govorili o tem, ali je kaj resnice na goriški trditvi „L'Istria“, pač pa beležimo to izjavo z namenom, pokazati čitateljem, kako Italijani sami nehoté cenijo moč slovenskega življa v Gorici. Trde sicer po navadi, da: „Slovencev v Gorici ni!“ — no imajo ob volitvah tolik strah pred njimi, da kličojo že celo „deutsch-brüderje“ na pomoč.

Drugo, kar sprejemamo iz „L'Istria“ na znanje, je — spremenjen položaj, kateri nam je napovedala. O tem so pisarili sicer že drugi goriski in tržaški listi v italijanskem taborju, toda tako jasno, kakor „L'Istria“, se je izrazil malo kateri.

„L'Istria“ pravi: Bivši deželni glavar grof Franc Coronini v zboru ni glasoval. Ako tudini nastopal proti Italijanom, se ne more reči niti, da jih je podpiral. Zdej se je vrnil na levo, zdaj na desno (!), kakor je pihjal veter iz visokih vladnih krogov! To (!) je bil vzrok, da so Slovenci zadnje prišli v deželni zbor, ker drugače bi bili ostali v abstinenca. — Ker se je pa spremenil položaj z imenovanjem dr. Egger-ja, bo zanimivo, zasledovati postopanje slovenskih poslancev.

Tako „L'Istria“. Na njenoradovednost ji takoj odgovorimo, da bodo vedeli Italijani in vsi krogi — pri čem so!

Napovedani „spremenjen položaj“ je torej tak, da deželni glavar dr. Egger ali Pajer ne bo posnemal grofa Franca Coronini-ja, ampak bo vedno zastopal isto stališče in taktiko, kakor italijanska levica deželnega zbora. Na tak način bi bilo s predsednikovim vred vedno 11 italijanskih glasov proti 10 slovenskim, kar pomeni, da bi bili Slovenci

izročeni na milost in nemilost italijanske tretjinske manjšine v deželi.

Toda pogledimo, kaj se nameravajo ti preljubezni italijanski prijatelji! Po eni strani torej napovedujejo Slovincem boj na življenje in smrt, ker obetajo se veliko brezobzirne postopanje nego za grofa Franca Coronini-ja, po drugi strani pa bi radi dosegli, da bi Slovenci sami omogočili bodoče italijanske vsphe v deželnem zboru. Italijani sami dobro vedo, da brez Slovencev ni deželnega zbora. Kneza in nadškofa so sami vrgli skozi vrata na skandalozen način; da bi jim prišel torej on na pomoč v spletkarjah proti Slovincem, tega ne verujemo. Ako bo torej hotel bodoči deželni glavar glasovati z Italijani proti Slovincem, bodo morali biti tudi zadnji navzoči. To se pravi po domače: Slovenci bodo morali sami priti v mesnico, da jih tam Italijani oderejo na meh in kožo prodajo!

Da slovenski poslanci ne bodo tako kratkovidni, to je gotovo! Proti takim zlovestnim nakanam imamo Slovenci sredstvo, katero so nam preskrbeli sami Italijani, — to je izjava, katero so poslali v januarju namestniku deželnega glavarja v opravičenje svoje abstinenca. Mutatis mutandis velja ista izjava tudi za Slovence!

Povemo torej na kratko: Proti Slovincem se ne bo v deželnem zboru ničesa sklepalo, — ako knez in nadškof očitno ne potegne z našimi nasprotniki, kar se nam pa zdi izključeno. Za vse, kar se zgodi, bo treba privoljenja tudi od slovenskih poslancev! Grožnja s „spremenjenim položajem“ nas torej prav nič ne plaši, kajti tudi novi deželni glavar iz italijanske srede ne bo mogel in ne bo smel drugače postopati nego je grof Franc Coronini!

Deželni glavar še ni imenovan. V srečju bil poklican dr. Pajer k namestniku v Trstu. Mi smatramo to dejstvo le za nekaj informativen pogovor vlade z voditeljem italijanske stranke, na kar bi imel priti na vrsto voditelj Slovencev.

„Spremenjen položaj“ torej se ni povsem jasen, nič se ne moremo z določnostjo govoriti o tem, kakó bo! Deželnega glavarja

imenuje cesar. Da se to ne zgodi kar tje v dan ob sedanjih kritičnih razmerah, to je gotovo! Mi Slovenci pričakujemo, da vlada grofa Thuna ne bo izročala deželne uprave na milost in nemilost življenju, ki so na Dunaju njeni naspotniki, marveč da bo varovala slovensko dvetretjinsko večino v zmislu zagotovil, katere je dal grof Thun parlamentarni komisiji združene desnice!

Politiški pregled.

Oni deželni zbori, ki do sedaj še niso bilo sklicani, se snidejo menda v kratkem času, nekateri že 14. t. m. Predno bo sklican naš deželni zbor goriski, je potreba imenovati novega deželnega glavarja. Kdo ve, kdo bo, ali dr. Egger, dr. Pajer, ali pa — kdo drugi!

Tirolski deželni zbor se ni sklican; to kaže, da vlada čaka, kako se skončajo pogajanja, katera vodi dr. Kathrein, da bi privabil laške poslance zopet v deželni zbor. Italijani bi vstopili pod pogojem, da se deželni red spremeni, da dobé narodne kurije in ločeni deželni šolski svet. Kadar se pogajanja skončajo tako ali tako, se skliče deželni zbor. Tu vidimo, kako se vlada trudi, pridobiti tirolske Italijane za to, da opusté abstinenca ter se vrnejo v deželni zbor, in pri tem nam prihajajo na misel dogodki v zadnjem zasedanju tržaškega deželnega zbora. Italijanski poslanci niso hoteli vstopiti v tirolski deželni zbor, v katerem se jim ne krati pravice, in vendar kako skrbi za nje sedaj vlada, da bi zopet vstopili. Pa s slovenskimi poslanci v Trstu? Nič se ne čuje, da bi bila pripravljena vlada varovati jih pred napadi barabske galerije in pred zaničevanjem italijanskih njihovih sodrugov, nobenega zadostčenja jim neče dati za dogodke v zadnjem zasedanju in tudi ne garancije, da bi bili v prihodnje osebno varni v zbornici. Tržaški deželni glavar se bore malo meni za slovenske poslance, ker bi mu bilo najljubše, da bi jih sploh ne bilo več v zbornici!

In deželni zbor istrski? Tam je še slabše. Hrvaški poslanci niso varni za svojo osebo — in vlada ne stori nič, da bi jih varovala v zbornici in na ulici? Če nismo v Aziji, smo pač v avstrijskih „dezelah neverjetnostij!“

župnika, ker noče blagosloviti orožja. A župnik pravi, da je pripravljen rajše mučeništvo prestati nego da bi si nakopal izobčenje. Uni le bolj odločno zahteva, in vse kaže, da uiegne reč postati nevarna.

„Pa bi se ne moglo najti kakega drugega duhovnika?“

„Kdo hočete, da prevzame to sitnost? Bil je poprej tu limontski župnik, ki je semkaj pospremil Lupa. A ko je slišal o tej reči, se je pomešal med ljudi in je izginil.“

„Kaj imajo pa tam — le?“ je vprašal vitez, gledaje gospodo, ki se je zbirala iz cele prostrane dvorane okolo moža, kateri se je bil ravno tačas prikazal.

„Bo že kak glumač“, je dejal Garbagnate, in se ni motil.

Med gospodo množico je bil mož čudno oblečen. Imel je po dve vrsti srebrnih kraguljčkov na jopiču, na hlačah in na plašču; na glavi čepico lijaku podobno, ki je tudi bila polna kraguljčkov. Začel je prebirati strune svoje tamburice, spremljevalje godbo s kretanjem, skoki in prizori, da je bilo popokati od smeha.

„Tremacoldo, Tremacoldo“, so si pravili vitezi in gospé. A Tremacoldo

Nas deželni zbor utegne biti prav zanimiv, kakor pač se razmere razvijejo; pa naj bodo té take ali take, toliko je gotovo, da naši poslanci ne bodo dopuščali več, da bi italijanska prevlada delala v deželnem zboru, kar bi hotela. Sredstva, da se to prepreči, so različna, in kakor bo kazalo, taka se uporabijo.

Sklican je tudi češki deželni zbor na dan 14. t. m. Vlada je čakala, kaj storé Nemci, ko predložijo svoj narodno-politiški program, kar je tudi povedala v posebnem komentarju k sklicanju dež. zbora. Nemci so na to izjavili, da njihov program ni sestavljen v svrhu kakih pogajanj glede na vstop v češki deželni zbor, temveč program obsega točke, kako se bodo ravnali na sploh v prihodnosti — če se zedinijo!

Nemskonacionalni listi na Češkem razglajajo, da posvetovanja glede narodno-politiškega programa Nemcev na Češkem niso imela nikakega uspeha. Pooblaščenca posameznih nemških strank so se bili sešli 25. februarja v Pragi in so o svojih posvetovanjih izdali komuniké, v katerem je rečeno, da se je doslo glasje. Nemskonacionalni listi pa javljajo sedaj, da je ta komuniké popolnoma neosnovan. Bärnreither, Funke, Prade in dr. so drug drugega pobijali in se končno razšli, ne da bi se bilo glede kake točke doslo sporazumljenje. To sporazumljenje poskusijo doseči na shodu nemških zapornikov iz vseh dežel, tako da bi Nemci iz drugih kronovin določili Nemcem na Češkem njih narodno politiske tirjatve. Nacionalni listi napadajo Bärnreitherja jako ostro, češ, da je on v svojem poročilu utesnil nemške zahteve. Bärnreither je odšel na svoje posestvo in se baje neče več udeleževati posvetovanj glede sestavenemškega narodno-politiškega programa.

Izvrševalni odbor nemških poslancev iz Češke je sklican na nedeljo, klub nemških deželnih poslancev pa na torek. Pri teh posvetovanjih se odloči, ali Nemci vstopijo v deželni zbor, ali nadaljujejo abstinenca. Velika večina je za abstinenca.

Profesor in poslanec Hofmann-Wel-lenhof, ki v neki svoji ultratevtonski bro-

je bil tudi res izboren glumeč. On je tekal na vsaki trg, k vsaki bojni igri; njega se je videlo povsod, kjer so se zbirali ljudje. Znal je brez števila iger in šal, izmišljal si je najčudnejše neumnosti, uganjal najnovejše burke, pravil najlepše pravljice, popeval pesmi in žalostinke najboljših tedanjih pesnikov; a tudi sam je bil pesnik, in sicer ne najslabši.

„Tremacoldo! Tremacoldo! so klicali od raznih strani. „Zapoj nam to žbo jetničarice!“ Dà, dà, zapoj nam lastavico!“ — „Ne!“ je dejal drugi, „zapoj nam rajše zadnjo pesem, katero si zložil, ko so te bili ujeli tatje.“

„Torej katero teh dveh?“ je poprašal glumeč.

„Zadnjo!“

„Ne, ne, uno, uno!“

„Torej lastavico?“

„Dà, dà, lastavico.“

Po dražestnem uvodu na tamburici, je začel Tremacoldo:

(Prevod v prozi: „Lastavica, popotnica, na moje okno prihajaš, ter mi vsaki dan ponavljaš tužno pesmico! Kaj mi pač hočeš povedati, popotna lastovka? Samotna, pozabljena, od svojega dragega zapuščena...“)

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—

Italijanski napisal Tommaso Grossi

(Dalej)

Ko je nadopolni mladič toliko dorasel, da je mogel nositi oklep, se je jel igrati v viteških vajah pod vodstvom bratrance Marka, ki je bil čislán že tačas kot jeden najhrabrejših italijanskih vojskovodij. Iz njegovih rok je bil potem prijel viteški meč, in je ostal vedno zvest njegovi zastavi, a tudi Marko ga je ljubil kakor lastnega sina.

Mladi vitez je imel krasno obleko iz rudečega baržuna, in po vrhu še višnjevi plašček, prevezen s srebrom in podložen s sobolovim krznom. Debela zlata verižica, dvakrat ovita okoli vratu, mu je visela doli na prsi. Izpod umetno napravljene čepice iste boje kakor plašček so se mu črni lasje valovito vsipali v ljubkih kodrih doli po ramenih, in belo zavito pero, ki se je spenjalo s čela na levo ramo, jim je podajalo radi različnosti boj še tim lepši sijaj. Iz živih očí

mu je žarela zmerna drznost, obraz je bil nekoliko zarjavel od pekočih solnčnih žarkov. Bil je visoke postave, lepega života, kazal je neprisljuno odločnost v vsakem djanju in kretanju.

Lorenzo Garbagnate, limontski odvetnik, mu je pravil o dogodkih v Limonti, in je omenil, kakó možko se je vedel pri tisti priliki Lupo, njegov oproda, kar je mladega viteza jako veselilo.

Ko so potem zasukali govor na grofa Oldrada in njegovo družino, ga je vprašal Ottorino o Bici, katero je videl še kot dekletce v gradu njenega očeta. Na to mu je odgovoril odvetnik, da se je v malo letih razvila v popolno krasotico.

„Ali je res vsa podobna njeni materi?“ je vprašal mladenič.

„Vsa ona“, je odgovoril Garbagnate. „Pa saj jo boste danes videli tu, ker sem slišal, da jo pripelje oče gledat dvoboj.“

„Kedaj se prične božja sodba?“

„Ob šesti uri po solnčnem vshodu, pa če se le kaj ne pripeti, kakor se bojim.“

„Kaj se more pripetiti, ali ni vse v redu?“

„Je že, le tista cerkvena prepoved moti vse. Crivellov poverjenik je zaprl

šuri razlaga svetu, da vse Primorje je nemško, da nemški duh in nemščina odločujeta na jugu, pojde baje v Nemčijo predavati o avstrijskih notranjih odnosih! — Da je Hofmann-Wellenhof privatna oseba, bi to ne prihajalo tako v poštev, toda mož je c. kr. avstrijski profesor in državni poslanec! Ali res sme c. kr. avstrijski uradni hoditi v drugo državo predavati o avstrijskih političnih razmerah, o katerem predavanju se more že naprej soditi, da bo — protiaustrijsko? Kaj smo že tako daleč?!

Kaj bi storila vsaka druga država v takem slučaju? Absolutno bi ne dopustila kaj takega!

Dne 7. t. m. se je vršil na Dunaju ministerski svet, katerega so se udeležili tudi nekateri ogerski ministri in načelnik mornarice Spanu. Predsedoval je zunanji minister grof Goluhovski. Na dnevnemu redu je bilo, kakor se splošno sodi, vprašanje glede sklicanja delegacij morda že tekom spomladi, v mesecu aprilu ali maju. Ako se to zgodi, potem je na vsak način potrebno, da se takoj po Veliki noči skliče državni zbor, da izvoli določeno število delegatov. Vsekako je čudno, da se zadeva merodajnim krogom zdi sedaj tako nujna, ko se je vendar pred nedavnim časom še zatirjevalo, da ni nikake nujnosti za delegacijsko zasedanje in da se lahko odloži do poletja. Mogoče je torej, da se je pri onem skupnem ministerskem svetu razpravljalo o kaki drugi zadevi, ali pa so se prvotna mnenja nenadno spremenila.

Skupna ministerska konferenca je po novih poročilih določila temeljne podlage za skupni budget za 1900. Kadar se izdelajo vse podrobnosti, se določi čas za delegacijo, kateri bo najbrže še le jeseni.

V ogerskem državnem zboru so sprejeli dne 8. t. m. kvotni provizorij. Ministerski predsednik Szell je izjavil, da vlada poskusi rešiti kvotno vprašanje polom kvotnih deputacij.

Novi ministerski predsednik Szell je postal skoro vsegaunogoten in dosega, kar hoče. Trdi, da je pa nasproten vladi grofa Thuna, vsled česar da ni izključeno, da ga strmoglavi, kakor je Andrassy svoj čas strmoglavil Hohenwarta. Szell je sovražnik Slovanov, in je torej tudi do cela proti akciji v naši polovici, katera akcija ima kolikor toliko namen, priversti narode do ravnopravnosti, pred vsem urediti v smislu iste razmere na Češkem. Govori se o raznih morebitnih premembah, ki bi podkrepile znova nemško prevlado. Govori se, — ali mislimo, da slovanska narodnostna zavest in neomahljiva zahteva po ravnopravnosti sta močnejši kot pa vlada Szellova!

Zato bi se utegnilo zgoditi, da Szell si ob njima skopljje — padec samemu sebi, ako bi hotel res uplavati na premembo razmer v naši polovici v korist nemški prevladi.

Domače in razne novice.

Kratka izjava. — „Soča“ je objavila 3. t. m. dopis iz učiteljskih krogov na Kranjskem. Jaz tega dopisa pred natisom nisem čital. — V odgovor na to je objavil „Slov. Narod“ 7. t. m. dopis, ki pravi, da takó podle duše ni na vsem Kranjskem, ki bi bila zmožna spisati tak dopis, pač pa da sem ga spisal jaz iz zlobnih namenov. In v vseh možnih nijansah sledi psolve, obrekovanja, grdenja na mojo glavo. — Na take vrste polemiko „glasila slov. inteligence“ „Soča“ ne bo reagovala, pač pa sem nastopil drugačno pot, da poščem takim osebnim žaljenjem primerno zadoščenje.

V Gorici, 9. marca 1899.

A. Gabršček.

Smrtna kosa. — Dne 8. t. m. ob 6. uri zvečer je umrl g. Peter Cigoj, posestnik v Šturijah, v 51. letu svoje starosti. Pogreb je bil danes v jutro ob 8. uri.

Pokoj njegovi duši!

Včeraj v jutro ob 3½ je umrl na Brjah posestnik Jožef Kodrič, oče preč. g. kurata Kodriča na Trnovem, v 76. letu svoje starosti. „Stari Kodrič“ je bil dobro znan in čistan mož; bil je 18 let oskrbnik pri grofu Lanthieriju ter sedaj najstarejši staršina rihemberški.

Pogreb bo jutri zjutraj ob 8. uri iz Brjij v Rihemberg. Naj v miru počiva!

Koncert ženske podružnice sv. Cirila in Metoda obeta bititi po svojem bogatemu sporedu prav zanimiv; smelo pričakujemo, da ne bo le enak dosedanjim koncertom, temveč da jih tudi prekosi. V sporedu opozarjamo zlasti na točki: „Srečna Jerica“ in „Jutro na Triglavu“, ki sta vzeti iz spevoigre „Zlatorog“; dalje nastopi možki zbor z ono mogočno pesmijo „Kdo je mar“, ki se je udomačila že povsodi na slovenskih odrih.

Pri blagajnici bo na prodaj tudi tekst k zborom.

Koncert bo v korist „Šolskemu domu“, zato pričakujemo, da se naše p. n. občinstvo udeleži prav mnogobrojno tega koncerta, občinstvo iz mesta kakor tudi z dežele, ker se mu na ta večer ponudi lep umetniški užitek, in poleg tega vsakdo, kdor se udeleži koncerta, podpira „Šolski dom“, ki bodi naš ponos!

Za nedeljo zvečer bodi torej nam določeno: na koncert v Čitalnico!

„Corriereve“ modrosti. — „Corr.“ hoče dokazati, koliki dobrotniki so nam Lahji. Čujte kakó! — Slovenci, pravi, prodajajo vse svoje pridelke Italijanom v Gorici; res je, da kupujejo potem od Lahov kolonijalno in drugo blago. Toda razloček je v tem, da vse, kar dobi Slovenec za svoje blago, je zanj dobiček (— kakor da je blago ukradel!) — Lah pa ima za prodano mu blago le zmeren dobiček! — Gorica, pravi dalje, izvaž posebno sadje, zelenjad itd., kar vse prihaja skoro izključno iz slovenskih krajev. Koliko denarja pride v deželo in ves gre v žepu Slovencem! — Zares, to so naši dobrotniki ti laški prekupci! In kakó so sitni, kakó tekmujejo med seboj, da delé Slovencem dobrote. Kar ob vstopu v mesto čakajo Slovence, da jim odkupijo blago! — Ali le čakajte, mi vam za te drobce ne bomo hvaležni! Čemu toliko truda z nami? Slovenci bodemo vse svoje sadje itd. sami prodajali, brez laških mešetarjev in prekupcev! — Sicer je slov. prekupcev več nego laških! — Taki so „C.“ nazori o Italiji. „dobrotah!“ Revez blede, da sam ne vé kaj!

Političjuči otroci. — Družba laških deklic je napadla v soboto večer na Kostanjevici dve slovenski učenki; kamenjale so jih, zmerjale z navadnimi psovki in hotele prisiliti, da bi kričali: „Viva Gorizia italiana, viva Lenassi e Verzeznassi!“ — Deklici pa sta odločno povedali, da sta Slovenki, in ena je zavpila na vse grlo: „Živio slovenska Gorica, živio G—k in Gregorčič!“ — Komentar prepustimo čitatelju!

Kje so redarji ob nedeljah po noči? — V nedeljo ob 9½ zvečer je št. družba lahončkov po Gosposki ulici, čez Travniki in dalje po Raštelju; tulili so na vse grlo zloglasni Vincijev „Marameo“. Na Travniku so napadli s psovki dva znana Slovence, katerih eden je c. kr. uradnik, z raznimi psovki in kliči: „Abbasso i sciavi!“ itd. — Nikjer ni bilo videti redarja. Slovenca sta pogledala še v poslopje okraj, glavarstva, ali tudi tam ni bilo žive duše! — Kakor da se nalaše umikajo, da počenjajo barabe, kar hočejo!

„Unione Famigliare goriziana“. — O tem društvu smo v „Soči“ že govorili. Predsednik je sodni kancelist Cozzi. Na zadnjem običnem zboru je spregovoril poštni oficijal Lussin krilate besede, kakó naj vsakdo navzočih brez strahu pred komurkoli nosi v srcu zvosto ljubezen do svoje narodnosti. — Radovedni smo, kaj so mislili pri teh besedah odborniki: Baumann, Jernay in drugi, ki so prišli med Lahe kakor Pilat v Credo! — Kakó piškavo je to italijanstvo Gorice!

Oni g. Lussin je baje na dopustu — radi bolezn; no kljub temu si dovoljuje govore, za katere mu v kavarni čestitajo še po polnoči! Radi njegovega dopusta pa morajo več delati njegovi kolegi! Je-li to vse v redu, sme li ta poštni uradnik postopati, kakor baš sam hoče?!

„L'Italia“. — Z velikimi črkami je tiskano na lepakih po Gorici imé novega laškega lista, ki začne izhajati v Rimu, dne 15. t. m. Duša listu bo italijanski poslanec Socci, o katerem trdi, da je velik prijatelj primorskih Italijanov. — Debel tisk: „L'Italia“ kaj dobro ugaja goriskim neodrešencem, ki že komaj čakajo, kedaj da pride iz „sreca domovine“ ta novi list, ki jih bo pomagal ščititi pred Slovani in pred vlado v Avstriji?!

„Adriatische Post“ je izšla 5. štev. Znamenita sta članka o dopolnilni volitvi v deželni zbor in o goriski gimnaziji. Dalje je dolga vrsta krajših sestavkov o razmerah v deželah ob Adriji. — Naši rojaki radi vidijo, da izhaja ta list, no zelo malo so se potrudili, da bi spravili list v kavarne po večjih mestih. — Rojaki v Gradcu, na Dunaju, v Pragi, v Zagrebu, ali Vaša beseda nič ne velja v kavnarnah, kamor zahajate vsak dan?!

Novičenje. — V sredo je pričelo novičenje za okolico. Fantje prihajajo po več skupaj v mesto poš ali na vezovih ter pojo narodne pesni, kakor po navadi. In tega jim ni zameriti, saj se grede kazat, da so sposobni za trdo vojaško službo. In res vidimo, da jih potrjujejo prav mnogo.

Italijanskim uses menda ne boli več tako zelo slovensko petje, ker so nekam tih in tudi „Karjola“ ne ropota proti slov. fantom tako, kakor prejšnja leta. Menda jej je sapa zaprlo par slovenskih „Marameo“-pesmij!

„Risurrezione di Lazzaro“. — Porocha se nam: „Cel teden se se je delala grozovita reklama za predstavo don Perossijevega oratorija „Risurrezione di Lazzaro“ v Gorici. Kar 40 profesorjev glasbe naj bi bilo sodelovalo pri isti in glavne stiri vloge so imele peti izborne italijanske moči. V nedeljo so se ljudje kar tli v gledališče, da vidijo to imenitno predstavo; gledališče je

bilo razprodano. Po ložah si videl znane goriske obraze, med njimi ves goriski Izrael, ki je željno pričakoval svojega odraslega v osebi g. Bellagamba. Imponoval mi je goriski Izrael, ali se bolj orkester. Gledal sem, gledal, da zagledam onih 40 profesorjev glasbe, o katerih sem si mislil, da morajo biti vsi iz kraljestva onkraj luže, ker Avstrija jih težko toliko premore. Pa glej, glej! Zadržal sem se, ali koj na to se me je lotil smeh, ker videl sem pred seboj same razne naše prijatelje in znance z raznih „gran sagra con ballo!“ Zamislil sem se; to presenečenje mi je smelo po glavi, kar zadoni ropot in ploskanje z rokami. Težko so pričakovali godbenih zvokov; nò, godba jim jima je ustregla in pričelo se je prav sunljivo skripanje v raznovrstnih „miss“-akordih. Zagrinjalo se dvigne in zopet razočaranje! Sami znani obrazi; med njimi znane glasbene avtoritete goriskih „miserere“-pevcev“. Pričakoval bi človek, da pri tako mali vlogi se potrudijo ti možje, držati takt, paziti na pevovodjo itd., a ne početi, kar se komu poljubi. O gledaliških petkah sploh ne govorim; kar se tiče tenorista, omenjam, da poznam moža, ki poje tenor, sicer ne kdo vé kako imeniten tenor, ali prepričan sem, da tega tenorista prekosi, čeprav on nima naslova opernega peva.

Baritonist Bella Lamba, pravi Herkules, je igral Kristusa. Zopet bi menil, da boš slišal kaj izvenrednega, toda, o jej, ta mož ni hripav ni bil, da bi se mu lahko kaj odpustilo. Strašno ljubeznivo pa je kokečoval z raznimi krivonoskami po ložah, in bil je tako zamišljen, da dirigent ga je moral parkrat opomniti, kedaj treba peti.

Bodi zadosti! — Ubogi don Perosi! Ko bi ti vedel, kako mrevarijo tvojo glasbo, bi vzel bič, pa jih zapodil iz gledališča — kuhat polento.

Občinstvo se je izražalo najnepovoljnejše o predstavi, in vse se je srčno smejalo „40 profesorjem“ glasbe — no kljub temu trdi laški list, da je bila predstava izborna, kakor jim je izborna vse, kar je laško!

Varujte se sleparjev! — Našemu priprostemu ljudstvu gre denar težko izpod palca celó za prav potrebne reči, toda prepogosto se da kaj lahkoverno spraviti na li-manice premetenih sleparjev. Te dni smo zopet imeli v uradništvu kmeta, ki je plačal ogerskemu židu že nad 30 gld. za neke srečke, katere bi kupil v Gorici za 12 gld., a se jih nima v roki in jih najbrže ne bo imel nikoli!

Najdenček. — Na Kostanjevici so našli v nedeljo v cerkvi za oltarjem prezkodaj ro-jeno dele — mrtvo. Preiskava ni dosedaj dognala še ničesa.

Reale Hektor Teufel se je vstrelil 19. pret. meseca s samokresom. Prenesi so ga iz goriske v bolnišnico na Dunaj. Tam je povedal, da ni mislil na samomor, ampak da se je igral s samokresom in po nesreči se vstrelil.

Luigi Trevisan, sin krčmarja v gostilni „Marzini“, je tisti tiček, ki je v preteklem mesecu udaril izvoščaka Trpina v lice v kavarni „Caffè Nuovo“ brez vsakega povoda. Trpin je bil na redarstvu, od tam so ga poslali na preturo, s preture na redarstvo, kjer so Trev. prisodili 8 dni zapore. Trevisan je vedno tajil, čeprav je Trpin imel pričo.

Tatova. — Poročajo nam: Na Trnovo sta prišla dva lopova dne 1. marca okoli 7. ure zvečer, kakor je pripovedoval Trnovec, ki je šel za njima iz Gorice. Došla do prvih hiš sta se mu kar izgubila izpred oči. Med 9. in 10. uro sta vstopila v cerkev, razbila skrinjico, pobrala okoli 3 gld. drobiža, ter preiskala tabernakel; ko sta pa videla, da ciborium nima posebne vrednosti, sta pustila ga v miru ter sta odšla proti Gorici. Dva iz Gorice vračajoča se Trnovec sta ju srečala na Slemen-U-Ravnici. Iz pogovora sta spoznala, da tista dva uzmoviča sta bila — Italijana!

Kufžilnica kat. slov. delavskega društva. — V zadnjem času smo dobili v dar mnogo lepih in primernih knjig po zapuščini ranjkega mong. And. Marušica. Gospodom dedičem se prav lepo zahvaljujemo.

Knjig ni še prav veliko, toda upati smemo, da nam jih še marsikdo daruje. Za sedaj pa želimo našemu ljubemu narodu postreči vsaj s tem, kar imamo. Izposojevali bomo torej knjige društvenikom in resnično ubogim zastoj, drugim pa za mesečno odškodnino 10 novčičev. Knjižnica bo odprta ob torkih in petkih od 11 — 12 popoldne, ob nedeljah pa od 1 — 2 popoldne v društveni sobi v Semeniski ulici štev. 9. I. nadstropje.

Novi tolminski notar — dr. Blaž Quarantotto. — Četj čas smo vprašali, ali zna novi tolminski notar slovenski, ali ne zna. Da bi znal, tega si nismo mogli misliti, da bi pa do cela ne znal slovensčine, se je nam tudi zdelo neverjetno. Sedaj pa vemo, da mož lo mi slovensčino, ali obljubuje, pričuti se je ter si prizadevati, da bo postopal s strankami nepristransko ter da bo uradoval v smislu ravnopravnosti. Vederemo!

Kakšno slovensčino (morda še po drugih popravljeno) piše g. notar sedaj, evo primera:

V Tolminu, dne 19. jan. 1899.
Prečastiti gospod župnik!
Dopustite mi da upam se Vas, prečastiti gospod župnik, se sledečo prošnjo nadlegovati.

Pred kratkem sem bil imenovan c. kr. notarjem se začasnim sedežem v Tolminu in namerim otvoriti svojo pisarno s dnem 1. (prvim) februarja t. l. v prvem nadstropju županikovega poslopja, imenovanega: Hôtel Modrijan.

Veliko zahvalo bi rekel prečastitemu gospodu župniku, ako bi imeli ujudnost naručeno odprti pisarne razglasiti v svoji duhovniji v načinu koga mislijo najboljši.

Zaupajoč na dobroto prečastitega gospoda župana in izrekuje mu že za sedaj svojo najizsrčnejšo zahvalo ostanem
Vašega Blagorodja

vdani
dr. Biagio Quarantotto,
c. kr. notar.

Da se g. notar Quarantotto prizadeva učiti se slovensčine, je prav lepo in za-nj tudi neobhodno potrebno. Ali moral bi jo že znati, ker je nam nedoumno, kako mora dobiti kak notar pravico, sestavljati notarska pisma in druge važne listine v slovensčini, ako je ni popolnoma veše!

Mi vemo, da bi Slovenec ne dobil dovoljenja, sestavljati notarska pisma v italijansčini, ako bi je ne bil sposoben popolnoma!

Ali ne diši to nekaj po „dvojni meri“? Sicer pa bomo sodili g. notarja po dejanjih prihodnosti....

Naši podzemeljski zakladi. — „El.“ pišejo: „V cenjeni „Soči“ od dne 3. t. m. sem čital dopis „Z Vipavskega“, ki mi je, kakor Vipavca, zanimal zelo. Popisuje neko podzemeljsko jamo na Brjah in sicer v „Lozu“. Moji malenkosti, kakor rojak iz teh krajev, je znana vsaka še tako mala jama, kakor tudi opisano „jezero“. Strinjam se popolnoma z dopisnikom, samo pripomnil bi, da takozvano jezero ne obstoji še par let, ampak gotovo 50 let, kajti meni samemu je že znano nad 30 let. Poleg podzemeljske jame, katere omenja dopisnik, se nahaja tam še druga jama, in sicer prav pri česli naj Kasovljani in takozvanim „Netilecem“, ki pa je sedaj z zemljo zasuta. V ti poslednji sem bil kakor deček, toda nisem šel daleč, ker so stari ljudje govorili, da so tam notri ne vem že kaki — strahovi! Spominjam se pa dobro, da sem videl notri neke sobe, ognjišča itd., seveda vse iz kapnika.

Dalje sti v „Brdu“ pod sv. Martinom dve jami, sedaj zakriti s kamenjem, v kateri smo otroci metali kamenje, ki je bobnelo globoko v zemljo! Vse to naj si ogleda oni, ki se čuti polkmetega za to — morda bi bilo hvaležno delo.

Kar se tiče „jezera“ v „Dragi“, naj se poizvede od starih ljudi, da-li se spominjajo počitka tega res čudnega „jezera“. Tolkó vem, da se to vošnjaku podobno jezero skušali zasuti, pa so je pokrili in pa da ni vse nič pomagalo. To „jezero“ leži kakih 50 korakov od takozvane jame, kamor se steka vse vodovje ob deževnem vremenu. Jama je skalovita in precej globoka, podobna kraškam fojbam; škoda, da je ni še nikdo preiskal, ker je skoraj gotovo, da so ta in one iz „mlake“ in „laza“ v podzemeljski zvezi med seboj in da se vodovje iz teh izteka v „Netilec“.

Kaj in kako je pod zemljo, ne ve nikdo, a vendar ni krivo mnenje to, da se tu skriva nekaj, kar bi bilo v čast in srečo vsemu tamošnjemu okraju; zato tuh jaz priporočam tamošnjim veljakom, naj store vse potrebno, da nam odkrijejo to podzemeljsko zagonetko. Kedor je bil v Divaci in videl naravni vhod v tamošnjo jamo, prizna gotovo, da ni bilo lahko odkriti, kar je danes odkrito in kar je Divačanom v korist, domovini slovenski pa v čast.

Ako pomislimo, da se bode v kratkem delala železnica po Vipavski dolini, ki bode vozila par sto korakov od omenjenih vetlin, si lahko mislimo, koliko bi tako odkritje koristilo Brejcem in Vipavski dolini v obče. Zganite se, da vas ne prehitte — tuje!

Brejski*.

Otrokom in ženskam dajati bobno kavo, to so spoznali že pred leti zdravstveni učenjaki, in pred kratkim zopet znani dunajski večak, kot progresivski proti njih zdravju in telesni moči. Vendar imajo v mnogih družinah še vedno pogubno navado, da prične dan s to pijačo, ki jim razburja živce, in je prirojen večkrat tudi pogoltni na puho. Ali naj se potem čudimo, ako se v boljših družinah, kjer se otroci vrh tega duševno, in v ubožnejših družinah, kjer se žene telesno prenapenjujejo, da se vedno bolj množijo število bledeh, malokrvnih, nervoznih in slabotnih ljudi? In vendar more vsakdo odpraviti škodljivo navado, katero imajo ljudje leiz nevednosti. Kjer se necejo stari vsled dolgoletne navade takoj odreči bobni kavi, tam je lahko mešajo s Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, sprva po jedno tretjino, pozneje pa vsake kave polovico, in tako zboljšajo kavi okus in jo store skoro neškodljivo. Za otroke do petnajstega leta pa, zlasti za deklice, za bolne in slabotne osebe naj bi se nikar ne strasili malega truda, da jim pripravljajo prav močno Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, in sicer brez bobne kave. Kajti ta kava sama ima duh in okus bobne kave, je redina in zdrava in ugaja vedno bolj, čim dalje jo kdo pije. Dobri se posred pristna v znanih izvirnih zavikih, čuva naj se pa pred vsakim ponarejenim, zlasti takim blagom, ki se dobiva „na vago“, in katero se dostikrat napačno imenuje „Kathreinerjeva kava na vago“, ki pa v resnici nima prav nič skupnega s pravo sladno kavo.

Radodarni doneski.

Za „Šolski dom“:

Prejelo je naše upravnništvo: G. Lovrenc Bouha, sodni tajnik v Sarajevu 2 gld. — „Podmangarski krokarji“ so zložili ob sklepu pustnega računa pri skafu vode gld. 4:50. — Preč. gosp. Filipič Janez, župnik-dekan v Ločniku, gld. 5. — Nabrali v Tancelovi gostilni o priliki pogodbe za kamenolom 3 gld.

